

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Examen Theologiæ Moralis

Moure, Antonio Fernandes de

Coloniæ Agrippinæ

Cap. 4. De Sacramento sacrosanctæ Eucharistiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40934

CAPVT IV.

De Sacramento sacrosanctæ Eucharistiæ.

De Auctore, & definitione diuinæ
Eucharistiæ. §. 1.

- 1 An sit sacramentum.
- 2 A quo fuit institutum.
- 3 Quando fuit institutum.
- 4 Quo pacto definitur.

1 QVÆSTIO. Estne diuinæ Eucharistiæ unum è septem sacramentis Nouæ Legis? RESP. Maxime. Ita habetur cap. Ad abolendam de hæret. & in Concilio Florent. ac Trident. sess. 7. de sacr. in gen. can. 2. & sess. 13. cap. 2.

2 QVÆST. A quo fuit institutum? RESP. à Christo Domino. Ita habetur c. Cum Mart ha. de celebrat. miss. Clem. vnica. de reliq. & vener. sancti. in Conc. Florent. & Trid. sess. 13. c. 1. & 2.

3 QVÆST. Quando fuit hoc sacramentum institutum? RESP. In vltima cœna. Matth. 16. Mar. 14. Luc. 12. 1. Cor. 11. decreuit Conc. Trid. sess. 13. c. 1.

4 QVÆST. Quo pacto definitur? RESP. Est sacramentum, in quo sub speciebus panis, ac vini simul, vel seorsim vere, & realiter continetur corpus, & sanguis, vna cum anima, & diuinitate Domini nostri Iesu Christi. Ita Magist. in .d. 8. D. Tho. 3. p. q. 73. art. 4. Nau. c. 22. n. 10. Vict. de Euch. nu. 52.

De materia sacramenti Eucharistiæ, quo ad Corporis consecrationem. §. 2.

- 1 Panis est materia diuinæ Eucharistiæ.
- 2 Quis panis.
- 3 An sit amidon.
- 4 An sit far.

Medull. Casuum.

62

3 AN

5 An tollat veritatē materia admistio aliorū graviorū

6 An sufficiat ad materiam, adiungere grana cum aliis
quo liquore expresso, ab ipsis granis.

7 An massi sit apta materia.

8 An panis debeat esse azymus.

1. **Q**VAESTIO. *Qua est materia huius sacramenti
quo ad consecrationem corporis?* R E S P. Panis, et
Firmiter §. vna. de sum. Trin. Et fid. cathol. c. Martini
de celebrat. miss. cap. In sacramento. cap. Cum omne. de con-
trat. d. 2. Conc. Trident. per totam sess. 13. Est sensus omni-
um Cathol. cum D. Thom. 3. p. qu. 74. articul. 3. Alen. 4. p.
33. Docuit D. Paul. 1. Cor. 11. *Accipit panem, &c.*

2. **Q**VAEST. *Qui panis esse debet?* R E S P. V. s. u. a. l. i. s. I. t. a.
mine discrepante torrens Doctortum. Est vero panis
usualis ille, cuius materia est à natura ipsa data in alimen-
tum hominum. Talis est triticeus, quia triticum à natura
ipsa procreatum est ad alendos homines. Talis non est
hordeaceus, quia hordeum natum est ad nutriendos
quos, & mulos. Talis non est miliaceus, quia milium est
nutrimentum auicularum. Neque furfurosus, hoc est
furfuribus tritici confectus, quia est nutrimentum ca-
num. Neque alius quivis confectus ex saccharo, & amy-
gdalis: moderni Grammatici appellant panem maceratum
Nostrates materna lingua appellant macapano. Neque
panis ex radicibus tritis confectus, quo vescuntur
Barbari, ligneam vocant farinam. Neque confectus ex
oriza, hoc est de arroz. De pane autem typhaceo, hoc
est farragineo, seu siligineo, hoc est, de Céteo (Typha est
farrago, & siligo apud Grammaticæ professores, signifi-
cat centeo) controuertunt Doctores Theologi. Neque
inimmo, quia ille secundum communem sententiam
est panis usualis, hoc est, à natura ipsa datus, ad hominum
sustentationem; & est quedam tritici species à tritico
generans. Ita D. Thom. 3. p. qu. 74. art. 3. Ar. 1. Euchar. 1.
1. Argent. in 3. d. 11. q. 2. art. 1. V. l. c. in sum. nu. 55. Sor. in 4.
4. qu. vnic. art. 3. Panis vero usualis est sufficiens materia
vt docet D. Damascen. lib. 4. fidei cap. 14. De spelta, hoc
est lolio (Nostrates vocant ioio) & auena (Nostrates vo-
cant auca) etiam dubitant, an sit species tritici, aut quæ
plur.

plures, quia propter glebæ maciem, degenerat triticum à nobilitate seminis, vt habetur *c. Nasci. 56. dist. 6. c. Vetuslo. 2. qu. 1.* Ideo affirmant esse sufficientem materiam diuinæ Eucharistiæ. Ita Alb. & Pet. quos refert Sylu. *Euch. q. 3.* insinuat D. Thom. *3. p. q. 7. ar. 3. ad 2.* vt refert Arm. *verb. Euch. n. 1.* Tenent Argent. Caiet. & alij, quos refert, & sequitur Sorus *in 4. dist. 9.*

3 QVÆST. *Quid dicis de amidone?* RESP. Amidon est farina è tritico in aqua putrefacto, & corrupto expressâ (Nostrates appellant amido) ideo in pane ex amidone confecto, fieri nequit consecratio Ita D. Thom. Syl. Viguer. & Viet *sup. Angel. Euch. 1. n. 4.*

4 QVÆST. *Quid dicis de fare?* RESP. Dico, quod huic tritæ & ab omnibus Theologis tractæ quæstioni, dederit immerito occasionem nominis Ethymologiæ ignorantia; quod nomen perperam ab Auctoribus scribitur, per duplex RR. Far enim nil aliud significat, quam panem, vt videre est apud Plinium *lib. 18. cap. 8.* Ideo de fare, atque de pane eadem mouenda est quæstio. Hanc ob rem nulla de fare peculiaris est dubitatio.

5 QVÆST. *Tollitne veritatem materie admistio diuersorum granorum à tritico?* RESP. Si in parua quantitate sit talis mistio, minime. Ratio est, quia adhuc retinet veram substantiam triticeam. Ita communiter Doctores *in 4. d. 11.* quam refert, & sequitur Ang. *Euch. 1. n. 8.* Sylu. *q. 2.* Armil. *n. 2.* Viguer. D. Tho. *3. p. q. 74. ar. 4.* Quod si per talem mistionem per physicam transmutationem non fiat eadem tritici substantia, sed adhuc physice substantia aliorum granorum integra permaseat, remanet Christus Dominus sub speciebus triticeis, non vero sub speciebus aliorum granorum, quas Deus nouit integras permansisse. Ita Gloss *cap. Sacramento. de cons. dist. 2.*

6 QVÆST. *Quoniam panis fit ex massa adiunctâ ex pluribus granis, massa vero fieri nequit, nisi adiuncto liquore. Quæro an sufficit ad materiam Eucharistiæ adiungere grana cum liquore expresso ab ipsis granis per confusionem in mortariolo?* RESP. Minime. Sed ad necessitatem sacramenti requiritur, vt materia sit facta ex farina, & aqua naturali (quia hæc sola est aqua, nam alij succus ab herbis per igneum calorem expressi, sola similitudine

appellantur aquæ) ita D. Thom. 3. p. qu. 74. art. 4. cum Innocent. de celeb. mis. quem refert Scot. & Richard. quos refert & sequitur Atmil. verb. Euch. n. 6. Sylu. q. 1. Angel. nume. 7. Petr. Sor. in 4. dist. 9. q. 1. art. 6. Gloss. cap. Si in sacrificando. verb. calix. de cons. d. 2.

7 QVÆST. Potestne fieri consecratio in massa? RESP. Minime. quia vt sic, non est panis, quo homines velci solent. Ita omnes supra citati Auctores. Requiritur igitur, vt coquatur. Ac proinde coctio est de essentia panis, apti ad materiam Eucharistia. Notat Tolet. l. 2. c. 25.

7 QVÆST. Panis debet esse azymus, an fermentatus? RESP. In Ecclesia Latina debet esse azymus: In Ecclesia Græca debet esse fermentatus. Notat cū communi Tolet. l. 2. c. 25. n. 3.

De materia sacramenti Eucharistia, quoad sanguinis consecrationem §. 3.

- 1 Materia ad consecrandum sanguinem est vinum.
- 2 Quod vinum esse debet.
- 3 Quale vinum esse debet.
- 4 De mulso.
- 5 De aceto.

QVÆSTIO. Qua est materia ad consecrandum sanguinem? RESP. Vinum. Ita habetur cap. Firmius summ. Trinit. & fide cathol. capit. Martha de celeb. miss. c. in sacramento. ca. Cum omne. de consecrat. distinct. Conc. Trident. sess. 13. Ita Doctores, quos superiores cituli.

2 QVÆST. Quod vinum esse debet? RESP. Vinum vitis, constat de fide in eo Christum Dominum consecratis Mat. 16. Non bibam amodo ac hoc genimine vitis. Ideo deficiente vino vitis, confici nequit hoc sacramentum.

3 QVÆST. Quale esse debet hoc vinum? RESP. Integrum in substantia propria vini. Substantiam veram vini, retinet adhuc vinum acefcens, hoc est, quod tendit ad acetum. Notat Victoria. In eo tamen absque necessitate, non est facienda consecratio. Notat Vivald. de Euch. l. 1. c. 1.

citato; damnatque culpæ lethalis sacerdotem in vino a-
cescente absque necessitate consecrantem, propter irre-
uerentiam grauem.

4 QVAEST. Dic de mulso ex vino ad ignem cocto factum,
quod nostrates appellant arrobes? RESP. Dico illud amisisse
substantiam vini. Ita Hug. Victor quem refert, & sequi-
tur Viuald. de Eucharisti. tit. de mater. sang.

5 QVAEST. Quid dicis de aceto quid de vino multa aqua di-
luto? RESP. Dico illud amisisse substantiam vini, per cor-
ruptionem. Ita D. Thom 3 p. quest. 94 art. 5. ad 2. & com-
muniter Doctores in 4. Rich. d. 1. Sot. d. 9. artic. 5. Sum-
mistæ verb. Euchar. Sylu. q. 4. Angel. nu. 1. Vict. nu. 59. Ar-
mil. Vigner & alij. contra Gloss. c. 2. de consecrat. d. 6. verb.
calix. & Innoc. de sacr. altar. Item amisit substantiam vini,
vini multa aqua dilutum in torculari, quod appellant
Nostrates Agna pie, Latini vero Ioram.

6 QVAEST. Qmissa interrogatione de vino adhuc in botris
racemi incluso: de eo enim, atque de farina in granis con-
tenta, quasi quæstio est: sic enim nec vinum est, nec panis. Rogo de
musto iam à botris racemorum expresso. Estne apta materia ad
consecrandum sanguinem? RESP. Mustum de quo rogas,
intelligo vinum non pridem à racemis expressum ante
decoctionem perfectam. De eo quidem controuersia
est inter Doctores. Affirmant D. Tho 3 p. q. 74. ar. 5. Syl-
ver. Euch. n. 4. Armil. n. 8. Sot. in 4. d. 3. q. 1. art. 5. habe-
tur capitul. Cum omne de consecrat. d. 2. Facit pro hac sen-
sentia consuetudo aliquarum Ecclesiarum, iuxta quam
sexto die Augusti, Dominicæ transfigurationis memo-
riæ dicato, à sacerdote exprimuntur matura botra super
calicem consecrandum in gratiarum actionem pro anni
vberitate, & fructibus: quæ consuetudo seruatur in alma
Ecclesia maiori Bracharæ Augustæ, Lusitanæ vrbis cla-
rissima. Docent hanc partem recenter Viuald. de Euch. &
Tolet. li. 2. c. 24. à quibus non audeo dissentire.

7 QVAEST. Estne apta materia ad consecrandum vinum
gelatum? RESP. Minime. Ratio est, quia materia huius sa-
cramenti, debet esse comestibilis, & potabilis: & quem-
admodum massa cruda non est apta materia, quia nō est
comestibilis, ita vinum gelatum, quia non est potabile
vt sic. Ideo enim sacramentum Baptisimi fieri nequit in

gelu, vel in niue, quia materia baptismi debet esse apta ad ablucendum, nix autem & gelu vt sic, non sunt apta ad abluendum. Et hec est vera ratio. Falsa vero omnino est illa, quam affert Viuald. de Eucharist. affirmans contra veteram Philosophiam gelu, & niuem non esse essentialiter aquam.

De aqua miscenda in calice. §. 4.

- 1 An sit miscenda aqua.
- 2 Quod peccatum committit, qui aquam non miscet in Calice.
- 3 Quae quantitas aquae est miscenda.
- 4 Quae aqua est miscenda.
- 5 Quo tempore est miscenda.
- 6 Cur praecipit Ecclesia aquam misceri in Calice.

QVAESTIO. Estne aqua miscenda vino, consecrationis sacramenti, vt aliqui opinati sunt, teste Soto in 4. q. 1. art. 5. Sed ex necessitate praecipi. Ita communitur Theologi, quos refert ac sequitur Victor. nu. 60. docet Catechism Rom. pag. 243. Habetur vero tale praecipuum pluribus in locis. capitul. In sacramento. c. in Calice. cap. de ordine. cap. Non oportet. de conse. d. 2. capitul. Cum Marius. de celeb. missar. Habetur in Concil. Brach. III. c. 1. Carthag. III. cap. 24. Flor. & Trident. sess. 22. q. 7. Can. 9.

2 QVAEST. Quantum peccaret, qui scienter vel ex negligentia crassa, non misceret aquam? RESP. Mortaliter. De licentia affirmavit Tolet. lib. 2. cap. 25. De negligentia crassa affirmat Viuald. de Eucharist. tit. de materia. Estque res certa ex grauitate praecipi.

3 QVAEST. Quae quantitas aquae est miscenda? RESP. Quantitas parua ita respondet Tolet. lib. 2. cap. 25. num. 4. quanta vero futura sit ea paruitas non explicuit. Recte tamen adnotauit Viuald. de Eucharist. ea in paruitate aquam esse miscendam, quae tempore consecrationis non fit in vinum philosophice conuersa per amissionem formae aquae, & introductionem formae vini. Et ideo iuxta vini quantitatem, & fortitudinem maiorem, minorem-

ue, posse aquæ quantitatem misceri. Ita D. Thom. 3. p. q.
74. art. 6. Scot & Richard. in 4. d. 11. Angel. *Euchar. n. 14.*
ibi, Syl. Sor. in 4. d. 9. q. 1. art. 6. Catech Rom. pag. 244.

4 QVAEST. *Qua aqua admiscenda?* RESP. Elementaris,
siue naturalis, non vero artificiali. Ita Theologi omnes,
& sensus asserit Catholicorum. Ratio etiam ostendit,
quia omnes alia aquæ sunt succus herbarum, & florum,
& per solam similitudinem appellantur aquæ, ut iam dixi
de materia Baptismi.

5 QVAEST. *Quo tempore est admiscenda aqua?* RESP. Dum-
modo misceatur cum intentione adimplendi præceptum
Ecclesiæ ante consecrationem, quouis tempore potest
calix præparari. Ita Praxis obtinuit in missis solemnibus,
cum calix a Diacono præparatur, statim post inceptam
missam.

6 QVAEST. *Cur Ecclesia præcepit aquam misceri in calice?*
RESP. Quia in figuram huius sacramenti Melchisedech
obtulit vinum limpharum. Ita Gloss. *capit. In Calice. de con-*
secrat. dist. 2. verb. vinum. Deinde, quia Christus Do-
minus in vino aqua diluto consecrauit. Ita Viuald. late
probat tract. *de Eucharist.* Tertio ad memoriam profusi a-
moris, quo Christus in ara crucis fudit e pectore aquam,
& sanguinem. Quarto, quia aqua significat populum,
iuxta Angeli interpretamentum Apocal. 17. *Aqua, quas*
vidisti, populi sunt, & gentes. Mistio autem aquæ in vino,
significat unionem populorum ac gentium cum Christo
in hoc diuinissimo sacramento. Ita adnotatur *e. In Calice.*
de consecr. dist. 2.

7 QVAEST. *Demus quod ante consecrationem, aqua mi-*
ssa, non sit in vinum philosophice conuersa, eritne tunc mate-
ria huius sacramenti, sub quibus speciebus Christus Domi-
nus remaneat? RESP. Affirmat Tolet. *lib. 2. cap. 24.* hisce
verbi. Cum vino est quantitas parua aquæ adhibenda,
quæ simul est materia, siue conuersa sit in vnum, siue
non. Immerito tamen tantus Doctor, propriam fuit se-
cutus sententiam, si ut verba sonant, eam habuit
mentem, ut crediderit ipsam aquam esse
materiam sacramen-
ti.

De qualitate, præsentia, & quantitate panis,
ac vini consecrandi. §. 5.

- 1 De qualitate.
- 2 De præsentia.
- 3 De quantitate.

1 **Q**VÆSTIO. *Qua qualitas requiritur in pane, ac vino consecrando?* RESP. Dico primum. Ad essentiã sacramenti requiritur, ea qualitas, quæ vera substantia panis, ac vini physice contineatur. Oportet enim, ut panis non sit corruptus, ut vinum sit sanum, & vere vinum aliter non fiet sacramentum. Dico secundo. Ad decetiam tanti sacramenti requiritur, ut panis sit purus, & candidissimi coloris. Ut vinum sit liquidum, ac expurgatum purissimo enim sacramento, purissima debetur materia. Hæc doctrina ita in confesso est apud omnes, ut superfluum sit, pro ea Auctores afferre.

2 **Q**VÆST. *Estne opus ad veram consecrationem, ut panis ac vinum consecranda sint moraliter præsentia?* RESP. Opus quidem est. Ita cum communi Tol. li. 2. c. 25. n. 4. Wald. de Euch. rit. de materia pan. n. 14. & 15. cum D. Tho. 3. p. 9. 74. Scot. Palud. Durand. 4. d. 11. qu. 2. Victor. de Euchar. n. 37. Sylu. Euch. 2. n. 6. Sor. in 4. d. 9. q. 1. art. 2. Præsentia vero moralis, ex iudicio boni viri colligenda. Non sufficit tamen; quod panis, ac vinum percipiatur per visum distinctum: lic enim percipiuntur ea, quæ per leuam distant. Neque quod percipiatur per olfactum: sic enim percipiuntur ea, quæ post parietem sunt, & longissima absunt. Non tamen requiritur ea præsentia, intra quam possint panis, ac vinum tangi. Ratio est, quia materia sacramenti, debet applicari formæ: sed forma eucharistica profertur nominibus demonstrantibus præsentem materiam, nimirum, Hoc est corpus meum. Hic est calix, ergo ut verificetur, requirit materiæ præsentiam.

3 **Q**VÆST. *Qua quantitas vini, ac panis consecrari possent?* RESP. Dico primum. Ex natura, & essentiã sacramenti, quavis quantitas, tam quo ad magnitudinem, quam quo ad paruitatem consecrari possent. Ita D. Thom. 3. p. 9. 74.

art. 2. & in 4. dist. 11. quest. 2. Viçt. Sot. cum alijs supra citatis. Ratio est, quia dari non posset tanta quantitas, quæ si moraliter præsens esse posset, non posset etiam consecrari. Dico secundum. Ex ratione præsentia pro arbitrio boni viri colligenda est, quanta materia panis, & vini consecrari possit. Ita expressis verbis Tolet. lib. 5. capit. 25. numer. 5. ita inquit. *Vtraque materia nequaquam habet certam quantitatem, nisi ratione præsentia: posset enim consecrare sacerdos multos cophinos panis, & vini dolium, si præsentia ista haberet, sicut etiam minimam utriusque quantitatem. Sed absque ratione, & sine convenienti immodicam quantitatem consecrare, graue esset sacrilegium, sic Toletus.*

De forma sacramenti Eucharistia. §. 6.

- 1 *Quæ est forma consecrandi panem.*
- 2 *Quæ est forma consecrandi vinum.*

1 **Q**VAESTIO. *Quæ est forma consecrandi panem?* R E S P. Est hæc: *Hoc est enim corpus meum. Traditur in cap. Cum Mart. de celeb. miss. cap. Cum corpus. cap. Reuera. cap. Accesserunt de consecr. dist. 2. Colligitur ex Matth. 26. Marc. 14. Luc. 21. ex 1. Corinth. 11. Docent omnes sacri Doctores. In hac forma verbum (enim) non est de necessitate sacramenti. Ita communiter Theologi cum Diu. Thom. 3. p. quæ. 78. art. 1. & in 4. d. 11. vbi Sot. quæst. 1. art. 1. ad Summistæ verb. Euch. Sylu. Armil. & Ros. Oppositum docuit Scot. in 4. d. 9. quem intrepide secutus est Angelus; sed immerito contra sensum Ecclesiæ, vt notauit Armil. & Vivald. Est tamen de necessitate præcepti: & ideo grauiter peccaret, qui scienter illud verbum omitteret. Ita Tolet. lib. 2. cap. 26. Hinc colligo omnia alia verba præcedentia, nimirum. *Qui pridie quam pateretur, & alia non esse de necessitate sacramenti, esse tamen de necessitate præcepti, & ideo peccare grauiter, qui contra vsum Ecclesiæ ea omitteret, vel ex data opera, vel ex crassa negligentia. Ita Vivald. tit. de forma.**

2 **Q**VAESTIO. *Quæ est forma consecrandi vinum?* R E S P. Est hæc: *Hic est enim Calix sanguinis mei noui, & æterni testamenti,*

G g 5

stamenti,

stamenti, misterium fidei, qui pro vobis, & pro multis offertur, datur in remissionem peccatorum.

3 QVAEST. Suntne omnia haec verba de necessitate sacramenti? RESP. Affirmantem partem tenuit Div. Thom. 3 p. qu. 78. art. 3. Sylv. Euch. 1. ad finem. Armil. nu. 12. & alij. Excipiunt tamen verbum; enim, quod dicunt esse tantum de necessitate praeccepti. Ita colligitur ex Cap. Quia corpus ca. panis est. de consecrat. d. 2. Tenet communis opinio. Summistae verb. Eucharist. Angel. Vict. numer. 74 Tabien. Euchar. 1. num. 27. Sor. in 4. d. 11. quest. 1. art. 3. & d. 23. quest. 1. art. 2. Gandau. qu. 9. & 110. Tolet. lib. 2. cap. 26. Dico secundo. Quoniam adhuc tantum modo probabilius est in supradictis verbis, tantum consistere essentiam formae consecrandi sanguinis, ideo oportet, ut sacerdos profertur omnia verba supra posita.

De ministro Eucharistiae, quoad consecrationem. §. 7

1 Qui est minister huius sacramenti.

2 Tenetur minister consecrare sub utraque specie.

1 QVAESTIO. Qui est minister ad conficiendum sacramentum Eucharistiae? RESP. Omnis, & solus sacerdos. Omnis, dixi, quia si sacerdos est, licet in peccato mortali existat, excommunicatus, suspensus, seu officio, seu beneficio, & depositus, vel degradatus verbaliter, seu actualiter, schismaticus, haereticus, vel ab aliquo vitio profano, conficit verum sacramentum, si debita intentione legitimam adhibet materiae formam. Ita habetur 1 qu. 1. maxime a cap. Intra. Ita Theologia 4. d. 13. D. Thom. Rich. Sor. Ita Summistae Euchar. Sylv. 3. Armil. nu. 15. Vict. nu. 90. Couar. 1. Resolut. cap. 10. num. 1. Catechism. Roman. pag. 28. Dixi solus, quia ex iure divino nemini alteri concessa est haec divina potestas. Ita D. Thom. in suo mirabili hymno. Cuius officium communiti voluit solis presbyteris.

2 QVAEST. Estne opus, ut minister huius sacramenti illud conficiat in utraque specie panis, ac vini? RESP. Dico primum. Non est opus ex necessitate sacramenti. Enim vero si sacerdos consecret panem solum, vere sub specie-

bus panis, remanet Christi corpus. Similiter si consecretur solum vinum, sub speciebus vini, remanet Christi sanguis, & per concomitantiam, totus Christus. Quare consecratio sub speciebus ambabus, simul non requiritur, quo ad veram consecrationem. Probat Sor. in 4. d. 11. quaest. 2. art. 6. Dico secundum. Ex praecepto tam divino, quam humano, tenetur consecrare simul utramque speciem panis, & vini. Ita sumitur ex ca. Comperimus. de consecr. d. 2. probat Sorus in 4. d. 11. quaest. 2. art. 6. & d. 12. quaest. 1. ar. 12. & de sacrificio missae lib. 4. cap. 22. & 23. Sylu. Eucharist. 1. quaest. 6. Hinc manifestè colligitur non posse summum Pontificem dispensare, ut altera specie deficiente, pane scilicet, aut vino, conficiatur hoc sacramentum in vna tantum earum. Ita respondit huic dubitationi Alexander Papa teste Armil. Euch. num. 20. Quem refert, ac sequitur Viual. ibid.

De dispositione, qua quis accedere debet
ad conficiendam, & recipiendam Di-
uinam Eucharistiam. §. 8.

1 Quae est dispositio requisita interior.

2 Quae est dispositio requisita exterior.

1 **Q**VAESTIO. Quae dispositione accedere quis debet hoc sacramentum, seu conficiendum, seu recipiendum?
R E S P. Duplici: interiori nimirum, & exteri-

ori:
2 **Q**VAEST. Quae est dispositio interior? R E S P. Gratia: ad hanc igitur obtinendam, qui conscientiam habet lethalis culpae, tenetur prius, quam accedat, confiteri data copia confessarij, & amoto pusillorum scandalo. Quae veritas adeo certa est, ut licet per reuelationem sciam, me esse in gratia, per veram contritionem, teneor adhuc, data copia confessarij, & amoto pusillorum scandalo, antea confiteri. Ita Theologi communiter Cano. *Relect. de poenitent. p. 4.* Sor. in 4. d. 17. & 18. quaest. 1. art. 4. Ita decernitur capit. De homine, de celebrat. miss. & in Concil. Trident. sess. 73. cap. 7. can. 11. Notat Toletus lib. 2. ca. 1. Dixi, data copia confessarij, quae si non detur, & urgente necessitate debeam sacrum facere, vel diuinam Eucharistiam sumere,
si mo-

si moraliter ex penitudine mentis pro commissis, & proposito cauendi in posterum pro committendis peccatis colligam me esse contritum, vera contritione, quia doleo propter Deum solum offensum, quem summe diligere debebam, tuta conscientia possum celebrare, vel communicare. Ita Armil. *verb. communio*. Viet. *de Euchar.* numer. 74. Nau. & alij, colligitur ex Conc. Trid. *sessio* 17. *cap. 7*. Talis autem virgens necessitas celebrandi, non præmissa confessione ex defectu confessarij, non est pura deuotio, vt sibi persuasit Caiet. *verb. communio*, cum ijs quos citat, & Nauar. *cap. 21. num. 49*. Sed est graue scandalum subsequendum pusillorum existimantium suum Parochum, seu talem personam commississe culpam grauem, ob quam abstinere a communione. Dixi amoro scandalo, quia euenire poterit, vt præsentem confessario, scandalum suboriri possit, si celebraturus, vel communicaturus, apud illum peccatum commissum confiteatur. Sunt mille euentus, duos apponam ad explicatum mentis, commisit V. G. puella stuprum: grauius timere prouocandam deinceps ad libidinem a confessore sciente eam iam semel in carnis lapsum incidisse. Commisit celebraturus stuprum cum sorore confessarij præsentis, timet iram confessarij deinceps excitandam, mortem forsitan euenturam. Isti, & similes tenentur facere quod in se est, ad contritionem consequendam, & cum ea celebrare, vel communicare expectando, primam occasionem idonei confessarij. Item euenire poterit, vt si sacerdos celebraturus ante celebrationem confiteatur, oriatur in adstantibus scandalum. Euentum narro, quem vidi non semel, aut bis, sed septies. Pro suscepto beneficio in transmontana regione parochialis Ecclesie Dni. Petri Torri fluuij (sic oppidum appellant incolæ) agebat animarum curam, eramus tres sacerdotes, ipse ego, coadiutor meus, & alius, vnus nostrum ter, & quater in hebdomada crimina publicè expiabat, alter semel in mensi pro Deum immortalem! ea obtusa mentis hebetudo plures incolas opprimebat, vt ex sacramenti frequentatione, crebriorem animæ lapsum, ac maiorem peccatorum frequentiam colligerent. adeo, vt eam exprobrarent, & obijcerent sacerdoti.

2. QVÆST. *Quæ est dispositio exterior?* RES P. Ieiunium. Debet enim sacrificaturus, vel suscepturus Eucharistiã accedere ieiunus. *cap. Liquido de consecr. dist. 2. can. de sacrament. ad. 1. de consecr. D. Thom. 3. p. quæst. 80. art. 8. ieiunus, inquam, ieiunio naturali, ita vt nec per modum medicinae, liceat aliquid sumere. Notat Tolet. lib. 2. cap. 1. nu. 3. Caietan. in Sum. verb. communio sacrament. Naua. cap. 21. numer. 15. Syluest. & Armil. verb. Euchar. catechism. Roman. p. 224. Quæ institutio ab Apostolis fuit introducta, vt constat ex Conc. Constantiens. sessi. 13. Ideo graue peccatum mortale committit, qui non ieiunus à media nocte Eucharistiã sumit. Vñus tamen Ecclesiæ obtinuit, vt infirmis, cum vrget necessitas communicandi, detur Eucharistia post cibum: quem vsus confirmat praxis in Hispania, & aliquando in Lusitania. Ieiunus tamen censendus est, qui inter abluendum os, saliuam guttula aliqua mistam deglutit. Item ille, qui casu reliquias ciborum inter dentes relictas, non per modum cibi intromisit, ita Card. Tol. (qui tamen latiori incedit via, apponit enim hæc verba. Dum non sit notabilis quantitas, vt videatur haustus) Vival. de Euchar. tit. de præpar. num. 9. Hinc excipiuntur aliqui euentus. Primus, incepit sacerdos missam oblitus cibi, quem sumperat, postea vero recordatur illius: tunc si ante consecrationem meminuit, & potest absque scandalo missam ommittere, tenetur illam ommittere: si vero non potest, persequatur, & sumat Eucharistiã. Ita Angel. Euchar. 2. §. 6. Syluest. Euchar. 2. §. 7. Tolet. lib. 2. cap. 1. Secundus cum sacerdos hauriendo calicem, inuenit se consecrassè aquam, vel acetum: tunc debet iterum apponere vinum, & aquam, & consecrare, & consecratas species consumere. Tertius, cum particula adhæreret calici, vel palato: infundendum est vinum in calice, aut in ore, siue aqua, & simul omnia deglutienda. Quartus, cum post sumptionem Eucharistiæ inuenit sacerdos in corporalibus, in patena reliquias sacramenti ante inceptas orationes, sed post sumptam abluentionem, eas sumpturus est: si vero eas inuenit post orationes, & in Ecclesia est sacrarium, in sacrario sunt reponendæ: si non est sacrarium, sunt consumendæ. Ita Caiet. verb. missa. & Tolet. lib. 2. cap. 1.*

De

1 Gratia est effectus huius sacramenti.

2 **Q**UESTIO. Quis est effectus sacramenti Eucharistiae?
RESP. Gratia. Datur illa in ipsa sumptione omnibus æqualis, siue sub vna, siue sub vtraque specie communicetur. Siue in maiori, siue in minori hostie quantitate. Ita D. Thom. 3. p. que 79. Sot. in 4. d. 11. quaest. art. 1. Sylu. Euch. 1. 4. numer. 3. Canif. de Eucharist. §. 9. Hanc gratia non negatur propter peccatum veniale: quoniam tale peccatum impedit gustum, & saporem huiusmodi sacramenti. Ita annotat Toler. lib. 2. cap. 28. num. 8. Probabile etiam est hanc gratiam non impediri propter culpam mortalem, qua cum quis accedit ignoranter inuincibiliter existimans se perfecte peccauisse, & in gratia per confessionem præmissam, vel estimatam contritionem habitam, deficiente copia confessionis, cum tamen, re vera, solam habeat attritionem, & adhuc in peccato existat. Enim vero ignoranter inuincibiliter accedendo ad communionem, non peccat: quod certi esse nequimus absque reuelatione de gratia, per quam sumus diuinæ placiti beneuolentiæ, iuxta illud Ecles. Nescit homo utrum amore, an odio dignus sit.

De speciebus Diuinæ Eucharistiae. §. 10.

- 1 An post consecrationem remanet panis, ac vinum.
- 2 An species consecrata habeant eundem effectum, ac haberent non consecrata.
- 3 De verme genito ex speciebus consecratis.
- 4 An maneat Christus sub speciebus consecratis.
- 5 An totus Christus maneat in hostia, & totus in calice.
- 6 Quamdiu remaneat Christus sub speciebus consecratis.

1 **Q**UESTIO. Quid post consecrationem remanet panis ac vinum? **R**ESP. Sola accidentia eiusdem panis ac vini: quæ quidem appellamus species consecratis. Substantia vero panis, ac vini, transubstantiata est in corpo-

corporis, & sanguinis substantiam Christi. Et ideo accidentia panis, ac vini in hoc sacramento mirabiliter remanent sine subiecto Ita decernitur *ca. firmiter. §. vna. de sit. Trinit. & fide cathol. Conc. Const. sessi. 8. Elem. vnic. de reliq. & ven. sancti. Floren. & Trid. sessi. 13. ca. 2. & 4. Tradit. Catec. Rom. pag. 146. Probat. D. Tho. 3. p. qu. 75. ar. 1. ibid. Caiet. Sot. in 4. d. 9. qu. 2. ar. 2. & d. 10. qu. 2. ar. 1.*

2 QVÆST. Habentne species consecrate eundem effectum, quem naturaliter haberent, si propria substantia panis, ac vini remaneret? RESP. Habent. ideo nutriunt Ita Gloss. Trib. de conf. d. 2. Probat Viet. de Euch. nu. 62. & 74. Sot. in 4. d. 10. qu. 2. ar. 6. Ideo cor lætificant: imo species calicis, à iudicio, si in magna quantitate hauriantur, deturbant. Ita citati Auctores, & D. Thom. 3. p. qu. 77. ar. 5. & 6.

3 QVÆST. Quando in speciebus consecratis generatur vermis, generaturne ex ipsis accidentibus, ita ut vermis forma introducatur in ipsa accidentia, an ex substantia aliqua, ita ut forma vermis introducatur in veram materiam primam? RESP. Quamquam mea non interest in examine Moralis Theologiæ, Philosophiæ metas attingere, respondebo, siquidem cõpulist. Dico igitur generari illum vermẽ ex vera substantia, ita, ut ex vi dispositionũ naturalium existerium in ipsis speciebus consecratis, etuatur forma vermis, & in veram substantiã materiæ primæ introducatur, instar aliarum generationum naturalium. Quæ quidem materia prima, non est panis, ac vini consecrati, iterum reddita, ut existimavit Innoc. II. lib. 4. ca. 11. de sacr. altar. Alex. 4. p. qu. 40. nu. 2. ar. 4. D. Tho. in 4. d. 12. art. 2. qu. 1. Sed est alia noua substantia, nouaq; materia à Deo denuo creata. Ita Sot. in 4. d. 10. qu. 2. ar. 1. lateq; nostrã probat conclusionẽ.

4 QVÆST. Remanetne sub speciebus consecratis Christus Dominus? RESP. Remanet. De fide est definitum in Cor. Eph. & Late sub Inno. II. Ca. 1. Constant. sessi. 7. Trident. sessi. 13. Cap. 3. can. 1. & sessi. 21. Modus vero essendi, in speciebus consecratis est indefinitus, hoc est, remanet totus in totis, & totus in qualibet parte specierum. Ita D. Tho. 3. p. qu. 76. ar. 2. Sot. in 4. d. 10. qu. 1. ar. 3. probatque per *tex. ca. Vbi pars de consec. d. 2. Ideo diuisis speciebus, remanet Christus sub vnâquaque diuisione, est de fide. Rem explicuit eleganter D. Thom. in suo Hymno. Fracto*
de-

demum sacramento ne vacilles, sed memento tantum esse
fragmento quantum toto tegitur.

5 **QVAEST.** *Contineturne totus Christus in hostia, & in calice, ita ut in hostia sit sanguis, & in Calice sit corpus.* **RES P.** Ita procul dubio de fide afferendum. Ratio est quia Christus Dominus est in hoc sacramento vivus corpus autem vivum, non est sine sanguine, nec sanguis, sine corpore. Et ita per concomitantiam, totus Christus, & tota divinitas Christi, est tam in specie panis, quàm in speciebus vini. Verum quid est ex verbis consecrationis corpus tantum esse in hostia, sanguinem in calice.

6 **QVAEST.** *Quamdiu post consecrationem, remanet Christus sub speciebus consecratis?* **RES P.** Tamdiu, quam naturaliter remanet substantia panis, ac vini, si adhuc esset. Ideo si accedat contrarium agens, quod, si ibi esset substantia panis, ac vini, eam naturaliter expelleret, adducendo novam formam, in præiacentem materiam contrarias dispositiones formæ panis ac vini, accidens ipsa corrumpit, & Christus ibi esse desinit naturaliter. Ac proinde tamdiu sub his speciebus Christus remanet, quamdiu accidentia non corrumpuntur. Ita decretum in Concil. Trident. se. 1. can. 4. tenuit. *Glos. ca. Si per negligentiam, de consecr. d. 2. verb. in terram.* Probat Soc. 1. d. 1. quest. 2. articul. 8. concl. 4. Tolet. lib. 2. cap. 29.

CAPVT V.

De sacrificio Missæ.

De nomine, & Auctore missæ. §. 1.

- 1 *Quid est Missa.*
- 2 *Qua certitudine habemus Missam esse legis novæ sacrificium.*
- 3 *Quis Missam instituit.*

1 **QVAESTIO.** *Quoniam Eucharistia sacramentum, & sacrificio missæ conficitur, oportunitas exigit loci, ut ad sacrificium*